

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma prekybos tvarka, taikoma tam tikroms prekėms, gaunamoms perdirbant žemės ūkio produktus

(COM(2013) 106 final – 2013/0063 (COD))

(2013/C 327/15)

Pranešėjas **Mindaugas MACIULEVIČIUS**

Europos Parlamentas, 2013 m. kovo 12 d., ir Europos Komisija, 2013 m. kovo 15 d., vadovaudamiesi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 43 straipsnio 2 dalimi, 207 straipsnio 2 dalimi ir 304 straipsniu, nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento, kuriuo nustatoma prekybos tvarka, taikoma tam tikroms prekėms, gaunamoms perdirbant žemės ūkio produktus

COM(2013) 106 final – 2013/0063 (COD).

Žemės ūkio, kaimo plėtros ir aplinkos skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2013 m. birželio 12 d. priėmė savo nuomonę.

491-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2013 m. liepos 10–11 d. (liepos 10 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 149 nariams balsavus už ir 3 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 Komitetas palankiai vertina šį pasiūlymą dėl suderinimo su Lisabonos sutartimi, kaip tai yra palankiai įvertinęs EESRK nuomonėje 357/2011 ⁽¹⁾ ir vėlesnėse nuomonėse.

1.2 EESRK ragina, dalyvaujant visiems susijusiems suinteresuotiesiems subjektams, atnaujinti visas prekybos taisykles ir apskritai užtikrinti didesnę jų skaidrumą bei derėjimą su bendros žemės ūkio politikos tikslais, kad būtų galima propaguoti ES vertybes visame pasaulyje.

1.3 EESRK ragina numatyti efektyvias apsaugos priemones siekiant išvengti galimo piktnaudžiavimo laisvosios prekybos susitarimais, kai jie tampa vartais, pro kuriuos į ES rinką patenka maisto produktai, kuriems taikomi žemesni standartai ir kurie pigiau ir lengviau pagaminami.

1.4 EESRK primygtinai siūlo užtikrinti, kad ateityje taikant bet kurią prekybos tvarką konkurencija ES rinkoje nebūtų iškreipta dėl trečiosiose šalyse taikomų žemesnių aplinkosaugos, maisto saugos, gyvūnų gerovės ir socialinių standartų. Tai būtų galima užtikrinti nustatant papildomą kompensuojamąjį importo muitų dalį.

1.5 EESRK ragina peržiūrėti licencijų, grąžinamųjų išmokų sertifikatų ir laikinojo įvežimo perdirbti sertifikatų išdavimo ir visų pirma kvotų paskirstymo sistemą siekiant smulkiems ir vidutiniams gamintojams suteikti pakankamą veiksmų laisvę.

1.6 Komitetas ragina pradėti taikyti e. viešojo pirkimo priemones, kurios kaip muitinės sistemos dalis būtų skirtos administruoti licencijas, kvotas ir sertifikatus. Tokia sistema turėtų būti pajėgi stebėti tikrą padėtį rinkoje realiuoju laiku ir nedelsiant reaguoti, kai pasiekiami ribiniai kiekiai ar ribinės kainos.

1.7 Komitetas mano, kad eksporto grąžinamųjų išmokų sistema turėtų veikti budėjimo režimu, nes šiuo metu negalime numatyti, kada šių apsaugos priemonių vėl gali prireikti.

1.8 Komitetas ragina Komisiją sustiprinti Patariamąsias grupės tarptautiniais žemės ūkio klausimais vaidmenį, kad su ūkininkais, perdirbėjais, vartotojais, prekybininkais ir kt. būtų galima tiesiogiai bendrauti ⁽²⁾.

2. Bendra informacija

2.1 Siūlomo reglamento tikslas – su Lisabonos sutartimi suderinti šiuo metu perdirbtiems žemės ūkio produktams ir į I priedą neįtrauktoms prekėms taikomą prekybos tvarką, kurią šiuo metu reglamentuoja Reglamentas 1216/2009, ir bendros prekybos ovalbuminu ir laktalbuminu sistema, kuri šiuo metu reglamentuojama Tarybos reglamento (EB) Nr. 614/2009, ir racionalizavimo, suderinimo ir paprastinimo tikslais jas sujungti, siekiant:

— nustatyti Komisijos deleguotuosius ir įgyvendinimo įgaliojimus ir atitinkamą šių aktų priėmimo tvarką,

⁽¹⁾ OL C 107, 2011 4 6, p. 33–36.

⁽²⁾ OL C 304, 1993 11 10, p. 8–10.

- priderinti juos prie naujojo Vieno BRO reglamento (COM (2011) 626 final) atsižvelgiant į BRO pritaikymą prie Lisabonos sutarties ir BŽŪP po 2013 m., dėl kurios šiuo metu Taryboje ir Europos Parlamente vyksta ilga ir įtempta diskusija,
- atnaujinti šiuos reglamentus ir įgyvendinimo taisyklėms nustatyti aiškesnę ir tvirtesnę teisinę pagrindą,
- sukurti tvirtą sumažintų importo muitų normų ir importo kvotų administravimo, kaip numatyta laisvosios prekybos susitarimuose, taip pat eksporto grąžinamųjų išmokų sistemos teisinį pagrindą ir esamą reglamentą pritaikyti prie šiuo metu galiojančios laisvosios prekybos susitarimų ir eksporto grąžinamųjų išmokų taikymo tvarkos.

3. Bendrosios pastabos

3.1 EESRK palankiai vertina Komisijos pasiūlymą supaprastinti, racionalizuoti ir suderinti perdirbtiems žemės ūkio produktams taikomus teisės aktus, visų pirma tai, kad abu reglamentai (dėl perdirbtiems žemės ūkio produktams taikomos prekybos tvarkos ir dėl bendro žemės ūkio rinkų organizavimo) bus lygiagrečiai suderinti su Lisabonos sutartimi, nes abiejuose reglamentuose nustatytos panašios nuostatos dėl žemės ūkio produktams ir atitinkamai perdirbtiems žemės ūkio produktams taikomos importo ir eksporto tvarkos (kaip antai: sumažintos importo muitų normos, papildomi importo muitai, importo kvotos, eksporto grąžinamosios išmokos, eksporto licencijos ir grąžinamųjų išmokų sertifikatai).

3.2 Be to, Komitetas mano, kad šių teisės aktų supaprastinimas, racionalizavimas ir derinimas būtų puiki galimybė, dalyvaujant visiems susijusiems suinteresuotiesiems subjektams, atnaujinti prekybos taisykles ir apskritai užtikrinti didesnę jų skaidrumą, kad būtų galima propaguoti ES vertybes visame pasaulyje.

3.3 EESRK vertina tai, kad siūlomą reglamentu siekiama esamas nuostatas priderinti prie Lisabonos sutarties nedarant esminių pakeitimų, tačiau kartu ragina nuodugnai peržiūrėti prekybos politiką, kad ji atitiktų bendros žemės ūkio politikos tikslus, kaip nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 39 straipsnyje.

3.4 EESRK ne kartą išreiškė savo paramą laisvosios prekybos susitarimams ir lengvatinės prekybos tvarkai, taip pat akcentavo

PPO derybų svarbą. Vis dėlto EESRK pabrėžia, kad ES, kaip didžiausiai maisto produktų importuotojai pasaulyje, tenka labai svarbus vaidmuo propaguojant ES taikomus aukščiausius maisto saugos ir kokybės, gyvūnų gerovės bei aplinkosaugos standartus ir socialines vertybes.

3.5 EESRK pažymi, kad importo muitus, visų pirma jų žemės ūkio sudedamąją dalį, reikėtų papildyti aplinkosaugos, maisto saugos, gyvūnų gerovės ir socialinės srities sudedamosiomis dalimis, kurias būtų galima naudoti kaip ES vertybių maisto gamybos srityje sklaidos priemonę trečiosiose šalyse. Šios sudedamosios dalys turėtų būti sumažintos tik tuo atveju, jei prekes į ES eksportuojantis gamintojas paisyti šių vertybių. Taip dalijantis visuomenės vertybėmis ilgalaikėje perspektyvoje bus galima pagerinti pasaulio maisto gamybos sistemos atsparumą ir tvarumą.

3.6 EESRK ragina numatyti efektyvias apsaugos priemones, kad būtų išvengta galimo piktnaudžiavimo laisvosios prekybos susitarimais, kai jie tampa vartais, pro kuriuos į ES rinką patenka maisto produktai, kuriems taikomi žemesni standartai ir kurie pigiau ir lengviau pagaminami.

3.7 Raginame Komisiją peržiūrėti importo licencijų, grąžinamųjų išmokų sertifikatų ir laikinojo įvežimo perdirbti sertifikatų išdavimo, visų pirma kvotų paskirstymo, sistemą siekiant smulkiems ir vidutiniams gamintojams suteikti pakankamą veiksmų laisvę ir užkirsti kelią saujelei ekonominės veiklos vykdytojų dominuoti rinkoje.

3.8 Komitetas ragina Komisiją pradėti taikyti e. viešojo pirkimo priemones, kurios kaip muitinės sistemos dalis būtų skirtos administruoti licencijas, kvotas ir sertifikatus. Tai gerokai sumažintų sandorių sąnaudas ir riziką, atsirandančią ekonominės veiklos vykdytojams tvarkant popierinius dokumentus.

3.9 Tokia sistema turėtų būti pajėgi stebėti tikrą padėtį rinkoje realiuoju laiku ir nedelsiant reaguoti, kai pasiekiami ribiniai kiekiai ar ribinės kainos.

3.10 Komitetas mano, kad nors šiuo metu ir netaikomos eksporto grąžinamosios išmokos, jos gali atlikti labai svarbią apsaugos sistemos funkciją, kai rinkoje sutrinka pusiausvyra. Be to, labai svarbu, kad sistema veiktų budėjimo režimu, nes šiuo metu negalime numatyti, kada šių apsaugos priemonių vėl gali prireikti.

3.11 Komisija būtina turi sustiprinti Patariamąsios grupės tarptautiniais žemės ūkio klausimais vaidmenį, kad su ūkininkais, perdirbėjais, vartotojais, prekybininkais ir kt. būtų galima tiesiogiai bendrauti ⁽³⁾, taigi ir sukurti vertingą konsultacinį ir informacinį forumą.

2013 m. liepos 10 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas*
Henri MALOSSE

⁽³⁾ OL C 304, 1993 11 10, p. 8–10.